

Wariat i Zakonnica – Carnivalesque jako Forma Oporu – II etap

Paulina Ołowska, Kasia Redzisz

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

KONKURS NA KURATORSKI PROJEKT WYSTAWY
W PAWILONIE POLSKIM NA 61. MIĘDZYNARODOWYM BIENNALE SZTUKI W WENECJI
W 2026 ROKU

DRUGI ETAP KONKURSU

Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu

PRACA KONKURSOWA
CORA

Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu

Szczegółowa koncepcja wystawy

Artyści: Paulina Ołowska, Stanisław Ignacy Witkiewicz

Godło: Cora

Pawilon Polski zamienia się w scenę zmysłowego oporu. Punktem wyjścia wystawy jest dramat Stanisława Ignacego Witkiewicza *Wariat i Zakonnica* z 1925 roku – surrealistyczna i groteskowa sztuka, w której instytucjonalne szaleństwo, religijna dyscyplina i tłumione pożądanie tworzą metaforyczne tło dla współczesnych napięć między wolnością a wewnętrzną cenzurą. Paulina Ołowska – jedna z najbardziej uznanych polskich artystek sztuki współczesnej – przekształca dzieło Witkacego w sensualną, wielowarstwową instalację łączącą malarstwo, teatr, film i performans.

Witkiewicz – artysta, pisarz, filozof i performer – staje się tu nie tylko punktem odniesienia, lecz także symbolicznym partnerem. Jego twórczość, bogata w paradoksy i skrajności, rezonuje z aktualnymi napięciami społecznymi i pozwala Ołowskiej krytycznie spojrzeć na figurę artysty jako outsidera, uwodziciela i medium. Projekt rozwija jej wcześniejsze działania wokół Witkacego – zwłaszcza performatywne adaptacje sztuki *Matka* (*The Mother: An Unsavoury Play*, Tate Modern, 2015; *The Mother: An Unsavory Monologue*, Pace Gallery, 2025) – oraz czerpie z feministycznych analiz Małgorzaty Czyńskiej (*Witkacy i kobiety. Harem metafizyczny*, 2022).

Wystawa rozwija kluczowy aspekt praktyki Ołowskiej jako artystki-scenografki twórczyni reinterpretującej tradycję z feministycznej perspektywy, oddającej przestrzeń innym twórcom, przetwarzającej istniejące dzieła i łączącej różne porządki w duchu *Gesamtkunstwerk*. Murale *Zakonnicy i Wariata* na fasadzie pawilonu – inspirowane fotografią Witkacego oraz malarską reinterpretacją w duchu groteski – wprowadzą widzów w atmosferę wystawy już od progu. W centrum znajdzie się reinterpretacja salonu artystycznego inspirowanego kabaretem literackim Zielony Balonik i wystrojem Jamy Michalika. Obok pastelów Witkacego ze zbiorów Muzeum Tatrzańskiego z lat 1920–1931 i

obrazów Ołowskiej z lat 2015–2025 zobaczymy jej reinterpretacje dzieł Witkacego w duchu projektu z 5. Biennale Berlińskiego (2008). Aranżacja oparta jest na kontraście monumentalnych form malarskich i scenografii z intymnością detali i osobistym tonem narracji.

Na tylnej ścianie pawilonu wyświetlany będzie czarno-biały film – przewrotny i absurdalny dialog między Wariatem a Zakonnica w estetyce Teatru Telewizji i kina noir. Reżyserowany przez Ołowską, z udziałem Karoliny Łączkowskiej i Andrzeja Oczki, z muzyką Mauro Hertiga i napisami w dwóch językach, zostanie oprawiony teatralną kurtyną, budując atmosferę spektaklu zawieszonego między jawą a snem. Przestrzeń wzbogacą elementy scenograficzne: *Żyrandole Mykologiczne* – organiczne rzeźby świetlne, scena kabaretowa ze stolikami i krzesłami z Jamy Michalika oraz lustra-plakaty w duchu Witkacego, multiplikujące i zniekształcające przestrzeń. W wybranych momentach ożyją one dzięki performerom w kostiumach zaprojektowanych przez artystkę, recytujących fragmenty dramatu.

Projekt zakorzeniony w polskim dziedzictwie literackim i artystycznym jest zarazem nowoczesny, przewrotny i śmiały. Sięga po historię sztuki kobiet, awangardowy kabaret, metaforykę oporu i język cielesnej ekspresji. To nie jest wystawa o szaleństwie ani religii, lecz o mechanizmach władzy – o tym, kto może mówić, a kto zostaje uciszony. W duchu 61. Biennale Ołowska snuje opowieść subteloną, złożoną i wielogłosową, pokazując, jak groteska, margines, maskarada i karnawał mogą stać się narzędziami twórczej wolności i buntu wobec opresji. W czasach, gdy kwestionowane są prawa kobiet, *Wariat i Zakonnica* uosabiają potrzebę przekroczenia porządku, złamania reguł i afirmacji niejednoznaczności.

The Madman and the Nun – Carnavalesque as a Form of Resistance

Detailed concept of the exhibition

Artists: Paulina Ołowska, Stanisław Ignacy Witkiewicz

Emblem: Cora

The Polish Pavilion transforms into a stage of sensual resistance. The point of departure is Stanisław Ignacy Witkiewicz's 1925 play *The Madman and the Nun*—a surreal, grotesque drama where institutional madness, religious discipline, and suppressed desire form a metaphorical backdrop for contemporary tensions between freedom and inner censorship. Paulina Ołowska—one of Poland's most acclaimed contemporary artists—reimagines Witkacy's work as a sensual, multi-layered installation weaving painting, theatre, film, and performance.

Witkiewicz—artist, writer, philosopher, and performer—appears here not only as a reference point but also as a symbolic partner. His work, rich in paradox and extremes, resonates with current social tensions and allows Ołowska to examine the figure of the artist as outsider, seducer, and medium. The project builds on her earlier engagements with Witkacy—particularly performative adaptations of *The Mother* (*The Mother: An Unsavoury Play*, Tate Modern, 2015; *The Mother: An Unsavory Monologue*, Pace Gallery, 2025)—and draws from Małgorzata Czyńska's feminist analysis (*Witkacy i kobiety. Harem metafizyczny*, 2022).

The exhibition develops a key aspect of Ołowska's practice as artist – scenographer—an interpreter of tradition from a feminist perspective, who gives space to others, reworks existing works, and fuses diverse orders in the spirit of a *Gesamtkunstwerk*. Murals of the Nun and the Madman on the pavilion's façade—drawing on Witkacy's photography and a grotesque painterly reinterpretation—immerse visitors in the exhibition from the threshold. At its heart is a contemporary reimagining of the artistic salon, inspired by the literary cabaret Zielony Balonik and the décor of Kraków's Jama Michalika. Alongside Witkacy's pastels from the Tatra Museum (1920–1931) and Ołowska's paintings from 2015–2025,

visitors will see her reinterpretations of Witkacy's works in the spirit of her 5th Berlin Biennale project (2008). The scenography contrasts monumental painterly forms with theatrical staging, intimate details, and a personal tone.

On the rear wall, a black-and-white film—a sly, absurd dialogue between the Madman and the Nun in the style of Polish Television Theatre and film noir—will be screened. Directed by Ołowska, featuring Karolina Łączkowska and Andrzej Oczko, with music by Mauro Hertig and bilingual subtitles, the projection will be framed by a theatre curtain, evoking a performance suspended between dream and wakefulness. The space will be enriched by scenographic elements: *Mycological Chandeliers*—organic light sculptures—, a cabaret stage with tables and chairs from Jama Michalika, and Witkacy-inspired mirror-posters that multiply and distort the surroundings. At selected moments, performers in Ołowska-designed costumes will animate these elements, reciting fragments of the play.

Rooted in Polish literary and artistic heritage, the project is at once contemporary, subversive, and bold. It draws on the history of women's art, avant-garde cabaret, metaphors of resistance, and the language of bodily expression. This is not an exhibition about madness or religion, but about mechanisms of power—about who speaks and who is silenced. In the spirit of the 61st Biennale, Ołowska offers a subtle, complex, polyphonic narrative, showing how the grotesque, the marginal, masquerade, and carnival can become tools of creative freedom and defiance. In a time when women's rights are challenged, *The Madman and the Nun* embodies the need to transgress order, break rules, and embrace ambiguity.

Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu

Streszczenie scenariusza wystawy

Artyści: Paulina Ołowska, Stanisław Ignacy Witkiewicz

Godło: Cora

Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu Pauliny Ołowskiej przekształca dramat Witkacego z 1925 roku w zmysłową, wielowarstwową instalację, w której malarstwo, film, scenografia i performans splatają się w hipnotyczną całość. Punktem wyjścia jest groteskowa opowieść o instytucjonalnym szaleństwie, religijnej dyscyplinie i tłumionym pożądaniu – ukazana jako metafora współczesnych napięć między wolnością, autocenzurą i społeczną kontrolą.

Fasada pawilonu zostanie opatrzona dwoma monumentalnymi muralami: Zakonnica trzymającą czerwonego węża oraz malarską reinterpretacją słynnej fotografii Witkacego udającego ducha w Dolinie Kościeliskiej. W foyer powitają widzów oryginalne plakaty teatralne i kabaretowe. W głównej sali znajdą się obrazy Ołowskiej z lat 2015–2025 oraz wybrane pastele i rysunki Witkacego z Muzeum Tatrzańskiego (1920-1931) oraz reinterpretacje jego prac wykonanych przez artystkę.

Po lewej stronie sali wyświetlany będzie czarno-biały, niemy film w estetyce kina noir i Teatru Telewizji, oprawiony teatralną kurtyną. Naprzeciwko – aranżacja luster-plakatów multiplikujących obraz Pawilonu. Pod sufitem zawieszono zostaną dwa *Żyrandole Mykologiczne* o organicznych kształtach. Centralnym punktem jest scena kabaretowa inspirowana Jamą Michalika i Zielonym Balonikiem. W weekendy odbędą się performatywne czytania sztuki w języku włoskim i angielskim, z udziałem lokalnych aktorów w kostiumach. Towarzyszyć im będzie publikacja–przewodnik w wersji papierowej, dostępny w przestrzeni wystawy.

The Madman and the Nun – Carnavalesque as a Form of Resistance

Abbreviated version of the exhibition script

Artists: Paulina Ołowska, Stanisław Ignacy Witkiewicz

Emblem: Cora

The Madman and the Nun – Carnavalesque as a Form of Resistance by Paulina Ołowska transforms Witkiewicz's 1925 play into a sensual, multi-layered installation, in which painting, film, scenography, and performance interweave into a hypnotic whole. The point of departure is a grotesque tale of institutional madness, religious discipline, and suppressed desire—presented as a metaphor for contemporary tensions between freedom, self-censorship, and social control.

The pavilion's façade will be adorned with two monumental murals: a Nun holding a red snake, and a painterly reinterpretation of Witkacy's famous photograph posing as a ghost in the Kościeliska Valley. In the foyer, visitors will be greeted by original theatrical and cabaret posters. The main hall will feature Ołowska's paintings from 2015–2025, alongside selected pastels and drawings by Witkacy from the Tatra Museum (1920–1931), as well as reinterpretations of his works created by the artist.

On the left side of the hall, a black-and-white silent film in the style of film noir and Polish Television Theatre will be shown, framed by a theatrical curtain. Opposite it will stand an arrangement of mirror-posters multiplying the image of the Pavilion. Suspended from the ceiling will be two *Mycological Chandeliers* of organic form. At the center is a cabaret stage inspired by Kraków's Jama Michalika and the literary cabaret Zielony Balonik. On weekends, performative readings of the play in Italian and English will be staged, featuring local actors in costumes. Accompanying them will be a publication–guide in print form, available in the exhibition space.